

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC

Ústav podnikové ekonomiky

Možnosti eliminace rizik při vystavování bankovních záruk

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Mgr. Lucie Dudová

Vedoucí práce: doc. Ing. Eva Sikorová, CSc.

Olomouc 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a na základě informačních zdrojů uvedených v seznamu literatury a zdrojů. Dále prohlašuji, že tištěná verze bakalářské práce je shodná s textem práce na CD nosiči a elektronickou verzí vloženou do studijního systému IS/STAG.

V Olomouci dne 17. 7. 2020

Mgr. Lucie Dudová

Obsah

Prohlášení	2
Úvod	4
A. Teoretická část práce.....	5
1. Definice klíčových pojmů souvisejících s bankovními zárukami	6
2. Základní typy bankovních záruk.....	7
2.1 Podmínky pro výplatu prostředků z bankovní záruky.....	9
2.2 Možnosti pro pozastavení výplaty prostředků z bankovní záruky při neoprávněném čerpání bankovní záruky	13
2.3 Rozhodovací praxe soudů související s bankovními zárukami	16
B. Praktická část práce	19
B.1 Množství a typy vystavených bankovních záruk ve společnosti ABC	19
1. Rizika vnímaná společností při vystavování bankovních záruk, negativní zkušenosti při neoprávněném uplatnění bankovní záruky	21
2. Návrh nápravných opatření pro zabránění neoprávněného čerpání z bankovní záruky	24
2.1 Jak eliminovat rizika při vystavování bankovních záruk.....	25
2.2. Návrh textu vnitřní směrnice při využívání bankovních záruk.....	29
3. Návrhy a přínosy bakalářské práce, pro teorii, praxi i odbornou veřejnost, shrnutí eliminace rizik při využívání bankovních záruk.....	34
Závěr	36
Zdroje.....	37
Bibliografie	37
Právní předpisy	37
Judikatura.....	38
Odborné články, elektronické zdroje	38
Seznam příloh.....	40
Příloha č. 1 Žádost o vystavení bankovní záruky	41
Příloha č. 2 Anonymizovaný vzor bankovní záruky.....	43
Anotace	45

Úvod

Při výběru tématu bakalářské práce byly brány v potaz zejména již získané zkušenosti z praktického fungování společnosti, kde autorka pracuje ale také zajímavost tématu. Vzhledem k tomu, že se při práci autorka stále setkává s vystavováním bankovních záruk a v rámci porad managementu jsou pravidelně diskutována rizika uplatnění bankovní záruky některým ze zákazníků, bylo toto impulzem pro výběr tématu týkajícího se právě užívání bankovních záruk a rizik s nimi spojených. Z praxe je autorce známo, že bankovní záruka může být pro příkazce bankovní záruky velkým rizikem, z toho důvodu se autorka rozhodla zabývat možnou eliminací rizik z vystavených bankovních záruk.

Práce je rozdělena na dvě hlavní části, a to teoretickou a praktickou. Teoretická část je tvořena dvěma základními kapitolami. V první kapitole jsou definovány pojmy související s bankovními zárukami, druhá kapitola se zabývá vlastnostmi typickými pro jednotlivé druhy bankovních záruk, v rámci této kapitoly je pojednáno o podmínkách pro výplatu prostředků z bankovní záruky a možnostech, jak pozastavit výplatu prostředků z bankovní záruky v případě jejího neoprávněného uplatnění. V posledním textu teoretické části je zachycena vybraná rozhodovací praxe soudů související s bankovními zárukami.

Praktická část práce je dělena do tří základních kapitol rozdělených na podkapitoly. Praktická část práce byla zpracována na základě dat poskytnutých společností ABC. Jak je uvedeno níže, z důvodu žádosti zástupce této společnosti není možné v práci uvést jméno společnosti. První text praktické části kvantifikuje množství vystavených bankovních záruk oproti tržbám společnosti. V kapitole první jsou definována rizika vznikající ve společnosti při vystavení bankovní záruky a negativní zkušenosti společnosti s vystavováním bankovních záruk. Třetí kapitola se zabývá procesem aktuálně nastaveným ve společnosti a samotnou eliminací rizik vzniklých při vystavení bankovních záruk. V poslední kapitole jsou zejména shrnuty závěry teoretické části práce.

Bakalářská práce má za cíl nalézt možnosti k eliminaci rizik vznikajících při vystavení bankovních záruk. K tomu, aby mohlo být cíle dosaženo, je nutné odpovědět na základní výzkumnou otázku – jaká jsou rizika vznikající při vystavení bankovní záruky a lze přijmout opatření k jejich odstranění?

V bakalářské práci byla použita zejména metoda analýzy, syntézy, abstrakce, dedukce a deskripce.

Pokud jde o používané zdroje pro psaní bakalářské práce, bylo pracováno jak se zdroji elektronickými tak tištěnými. V práci byly využity monografie, odborné články, právní předpisy a judikatura.

A. Teoretická část práce

Teoretická část práce determinuje definice jak bankovní záruky samotné, tak definice dalších základních pojmů, které s bankovními zárukami souvisejí. V rámci teoretické části práce jsou rozděleny bankovní záruky do jednotlivých typů, včetně uvedení charakteristických vlastností u každého typu bankovní záruky. V dané souvislosti se bakalářská práce věnuje základním podmínkám pro uplatnění bankovních záruk, a to jak v z pohledu národního, tak mezinárodního práva a praxe.

Vedle toho teoretická část práce nastavuje možnosti, jak zabránit výplatě prostředků z neoprávněně uplatněné bankovní záruky, a to s uvedením rozhodovací praxe soudů ve vztahu k bankovním zárukám a možnostem jejich uplatnění.

1. Definice klíčových pojmů souvisejících s bankovními zárukami

Pokud v této kapitole budou popsány a definovány základní pojmy, které souvisejí s bankovními zárukami, je nutné začít primárním pojmem, a to pojmem bankovní záruky. Definice lze nalézt velmi mnoho jak v odborné literatuře, tak v občanském zákoníku¹. Podle autora REJNUŠE: „Bankovní záruka vzniká písemným prohlášením banky uvedeným v „záruční listině“, že uspokojí věřitele /beneficienta/ do výše určité peněžní částky, jestliže určitý dlužník nesplní určený (v záruční listině přesně specifikovaný) závazek. Bankovní záruka je neodvolatelná a pokud se plní, tak vždy peněžní formou na základě písemného vyzvání věřitele.“² Obdobně bankovní záruku definuje také výše zmíněný občanský zákoník, ten je nicméně podrobnější co do podmínek užití bankovní záruky. O podmínkách užívání bankovních záruk bude pojednáno v rámci zvláštní podkapitoly teoretické části práce.

Podle rozsudku Nejvyššího soudu České republiky je při uzavření bankovní záruky užitá příkazní smlouva, což je typ smluvního vztahu, který uzavírá banka a dlužník při sjednávání bankovní záruky. V tomto typu smluvního vztahu se banka nazývá příkazníkem a dlužník příkazcem. Příkazní smlouva je dvoustranné právní jednání výše uvedených smluvních stran, kde se příkazník zavazuje vykonat pro příkazce nějakou věc či činnost – jednání příkazníka přitom může, ale nemusí mít právní povahu³.

Dle autorů MACHKOVÉ, ČERNOHLÁVKOVÉ a SATA, může být do vztahu vyplývajícího z bankovní záruky zapojeno více bank, tyto podle typu nazýváme:

- banka vystavující – banka, která bankovní záruku sama vystaví, je tedy v pozici příkazníka,
- banka avizující – tato nemá z právního vztahu žádná další práva či povinnosti kromě toho, že odešle avízo o vystavení bankovní záruky beneficiantovi,
- banka potvrzující – v některých případech je zapojena další banka, která potvrdí již vystavenou bankovní záruku a v tomto případě se banka potvrzující dostává do postavení obdobného bance vystavující, resp. je s ní z bankovní záruky zavázána⁴.

¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

² REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy*, s. 102-103

³ Rozsudek Nejvyššího soudu NS 33Cdo 563/2009 Sb., odůvodnění

⁴ MACHKOVÁ, Hana. ČERNOHLÁVKOVÁ, Eva. SATO, Alexej. *Mezinárodní obchodní operace*, s. 95

2. Základní typy bankovních záruk

V praxi existuje mnoho typů bankovních záruk i hledisek pro jejich členění. Vlastnosti jednotlivých typů bankovních záruk nelze jednoznačně paušalizovat, proto bude v této kapitole pojednáno postupně o jednotlivých hlediscích pro členění bankovních záruk a u každého z typů budou uvedeny jejich charakteristické vlastnosti.

Podle autora Stanislava POLOUČKA, je nejdůležitějším dělením bankovních záruk, dělení na záruky platební a neplatební. Zde je rozhodující, zda má zajišťovaný závazek peněžitý či nepeněžitý charakter. U platební záruky je zajištěno například zaplacení kupní ceny, jedná se tedy o závazek peněžitý. U neplatební záruky je to například závazek řádného splnění díla a jde tedy o nepeněžitý závazek. I tento nepeněžitý závazek musí být nicméně v záruční listině vyčíslen, aby bylo možné plnění banky z bankovní záruky⁵.

Z povahy věci lze dovodit, že platební záruky jsou vhodné pro dodavatele zboží či služby, naopak neplatební záruky jsou vhodné pro odběratele zboží či služby. Platební bankovní záruky mohou být nahrazeny také akreditivem, platebním instrumentem, který je pro dodavatele také zárukou obdržení finančních prostředků za dodané zboží⁶.

Podle autorů MACHKOVÉ, ČERNOHLÁVKOVÉ a SATA je nejvýznamnějším rozdělením, dělení na akcesorické a abstraktní bankovní záruky. Řada dalších autorů se tomuto členění rovněž věnuje a poukazuje na jejich význam. Akcesorická bankovní záruka je závislá na hlavním závazku a v případě tohoto typu záruka má banka stejné námítky, které by měl vůči beneficiantovi sám dlužník⁷. V případě abstraktní bankovní záruky naproti tomu banka přihlíží pouze k podmínkám explicitně sjednaným přímo v záruční listině, v tomto případě banka jakkoliv nezkoumá právní vztah mezi beneficiantem a dlužníkem, ale zkoumá pouze žádost o výplatu z bankovní záruky. Banka není ani oprávněna v tomto případě zkoumat cokoliv jiného než to, zda žádost splňuje požadavky stanovené v záruční listině. Abstraktní bankovní záruky jsou nejvyužívanějším typem bankovních záruk, vzhledem k tomu, že poskytují beneficiantovi prakticky stoprocentní jistotu výplaty prostředků ze záruky v případě nedodržení podmínek smlouvy dlužníkem.

Například autorka HEJNÁ uvádí, že abstraktnost bankovní záruky je rizikem pro dlužníka, když ze záruky může být za jistých podmínek bankou plněno i přes to, že dlužník zajištěný

⁵ POLOUČEK, Stanislav. *Bankovníctví*, s. 239

⁶ Blíže viz Akreditiv, www.banky.cz, [online], nedatováno, [cit. 29.4.2020], dostupné na WWW: <https://www.banky.cz/bankovni-slovník/akreditiv/>.

⁷ MACHKOVÁ, Hana. ČERNOHLÁVKOVÁ, Eva. SATO, Alexej. *Mezinárodní obchodní operace*, s. 96

dluh splnil řádně⁸. Rizikům, která abstraktnost bankovní záruky přináší bude věnováno více prostoru v následujících kapitolách. Vzhledem k tomu, že akcesorické bankovní záruky se praxi prakticky nevyužívají, těmto v následujících nebude věnován další prostor.

Bankovní záruky můžeme také dělit na záruky přímé a nepřímé. U přímých bankovních záruk existuje přímý vztah mezi bankou vystavující a dlužníkem. Pokud jde o nepřímé bankovní záruky, je zde složitější mechanismus, kdy banka dlužníka dává pokyn jiné bance v zemi beneficienta, aby tato druhá banka vystavila záruku ve prospěch beneficienta. Podle autorů MACHKOVÉ, ČERNOHLÁVKOVÉ a SATA zde tedy neexistuje přímý vztah mezi bankou vystavující a dlužníkem. Mezi těmito dvěma subjekty stojí jako prostředník banka dlužníka, která obvykle vystavuje vystavující bance záruku. Vystavující banka má v tomto případě jistotu uspokojení pro případ, kdy by byla nucena beneficientovi plnit⁹.

Bankovní záruky lze dělit také podle druhu závazku, který zajišťují, nejvýznamnějšími druhy z tohoto pohledu jsou:

- záruka za zálohovou platbu (advance payment bond),
- záruka za kvalitu díla v záruční době (warranty bond),
- záruka za splnění kontraktu (performance bond),
- záruka za zádržné (retention bond)¹⁰,
- záruka za platnost nabídky (bid bond),
- záruka za údržbu (maintenance bond)¹¹.

Podle toho, jaký závazek dlužníka je zárukou zajištěn jsou stanoveny podmínky v záruční listině pro výplatu prostředků ze záruky.

Podle autora REJNUŠE, je významnou vlastností, která by měla být společná všem bankovním zárukám – a vyplývá z definice¹² uvedené v předcházející kapitole práce – její neodvolatelnost. Neodvolatelnost záruky má za cíl zvýšit jistotu uspokojení beneficienta v případě splnění podmínek inkasa ze záruky.

Dle občanského zákoníku, jak bylo naznačeno již výše, vyplývají vlastnosti bankovních záruk z jejich typu. Požadavky na bankovní záruku jsou nicméně společné pro všechny typy

⁸ HEJNÁ, Veronika. Bankovní záruka jako efektivní nástroj zajištění dluhu, *www.pravniprostor.cz*, [online], 2015, [cit. 29.4.2020], dostupné na WWW: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/bankovni-zaruka-efektivni-nastroj-zajisteni-dluhu>.

⁹ MACHKOVÁ, Hana. ČERNOHLÁVKOVÁ, Eva. SATO, Alexej. *Mezinárodní obchodní operace*, s. 96

¹⁰ Bankovní garance v praxi, *firmy.finance.cz*, [online], 2011, [cit. 29.4.2020], dostupné na WWW: <https://firmy.finance.cz/zpravy/finance/316671-bankovni-garance-v-praxi/>

¹¹ MACHKOVÁ, Hana. ČERNOHLÁVKOVÁ, Eva. SATO, Alexej. *Mezinárodní obchodní operace*, s. 97

¹² Viz REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy*, s. 102-103

bankovních záruk a v našem právním řádu jsou stanoveny občanským zákoníkem¹³. Bankovní záruka vyžaduje vždy písemnou formu. Dalším požadavkem je prohlášení vystavující banky o tom, že uspokojí beneficianta v případě splnění podmínek daných bankovní zárukou. Pokud se má jednat o bankovní záruku, výstavcem musí být z povahy věci banka¹⁴.

Je zřejmé, že v praxi vystavené záruky mohou být podřazeny pod několik druhů bankovních záruk. Například záruku za kvalitu díla v záruční době lze vydat jako přímou i nepřímou a lze ji vydat také jako akcesorickou či abstraktní. Z praktického fungování společností nicméně je možné konstatovat, že akcesorické bankovní záruky odběratelé neakceptují a při jednání o obchodních podmínkách smlouvy je jednáno pouze o vystavení bankovní záruky abstraktní.

2.1 Podmínky pro výplatu prostředků z bankovní záruky

V českém národním právu upravuje bankovní záruky již zmíněný občanský zákoník¹⁵, a to v rámci ustanovení o finančních zárukách obecně¹⁶. Právní úprava je nicméně poměrně strohá, a proto se v mezinárodním obchodě – kde se ostatně bankovní záruky využívají v nejširší míře – užívají pro bankovní záruky ICC jednotná pravidla pro záruky vyplatitelné na požádání¹⁷. Jak již bylo uvedeno v předchozí části práce, bakalářská práce se zabývá zárukami abstraktními a výše uvedená Jednotná pravidla ICC upravují právě abstraktní bankovní záruky¹⁸. V této části práce vychází z ustanovení jak z občanského zákoníku, tak z Jednotných pravidel ICC. Nejdříve se věnuje pozornost požadavkům společným v obou předpisech a následně dalším podmínkám, které stanoví podrobněji Mezinárodní obchodní komora.

Jak občanský zákoník tak pravidla ICC stanoví pro žádost o výplatu prostředků ze záruky písemnou formu¹⁹. V žádosti je nutné vyjádřit beneficiantem vůli k čerpání prostředků ze záruky, což plyne ze samotného smyslu uplatnění bankovní záruky.

Dle Jednotných pravidel ICC²⁰ musí beneficiant v žádosti specifikovat, jak byla porušena povinnost dlužníka zajištěná zárukou a doložit další dokumenty případně požadované zárukou. Bankovní záruka je zpravidla omezena časovým úsekem platnosti, proto uplatnění musí

¹³ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁴ Tamtéž, § 2029 a násl.

¹⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁶ Tamtéž, § 2029 a násl.

¹⁷ ICC Jednotná pravidla pro záruky vyplatitelné na požádání – revize 2010

¹⁸ Tamtéž, čl. 5

¹⁹ Viz zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 2015 a ICC Jednotná pravidla pro záruky vyplatitelné na požádání – revize 2010, čl. 15

²⁰ ICC Jednotná pravidla pro záruky vyplatitelné na požádání – revize 2010, čl. 15

být provedeno v rámci doby platnosti záruky, což opět vyplývá z povahy časového omezení záruky.

Jednotná pravidla ICC obsahují také vzory bankovních záruk vyplatitelných na požádání, z těchto vzorů můžeme odvodit dokumenty obvykle požadované jako přílohu k žádosti o čerpání ze záruky²¹. Stejně tak je na tomto místě nutné podotknout, že typ dokumentu se bude lišit dle závazku zajišťovaného zárukou. Pokud opět vezmeme jako příklad záruku za kvalitu díla, typicky bude v záruční listině sjednána podmínka předložení protokolu o neúspěšném provedení zkoušek zařízení či jiný obdobný dokument osvědčující kvalitu provedeného díla.

Vzhledem k této skutečnosti, řada odborných diskusí a polemik souvisí s tematikou platebních prostředků, financování v různých měnách, návaznosti na ustanovení zákona o účetnictví a mezinárodní účetní standardy IAS – International accounting standards, a IFRS (Mezinárodní standardy finančního výkaznictví)²².

Vedle obsahových požadavků jsou stanoveny také formální náležitosti pro žádost o výplatu prostředků ze záruky. Ze vzoru v Jednotných pravidel ICC²³ vyplývá, že je to místo, kde má být žádost prezentována, resp. dnes se bude jednat spíše o stanovení elektronické formy pro prezentaci žádosti, a to zejména s ohledem na rychlost elektronické komunikace.

Pro výplatu prostředků ze záruky je nutné žádost podat v řádném termínu, tedy v rámci doby platnosti bankovní záruky. V případě, že by žádost o výplatu prostředků nebyla předložena ve stanovené lhůtě, banka na takovou žádost není oprávněna plnit²⁴.

Záruční listina je vždy vystavena na maximální částku, která může být ze záruky vyplacena. Pokud je to v záruce ujednáno, může beneficiet žádat o částečnou výplatu z bankovní záruky. Zároveň platí, že v případě, kdy beneficiet žádá o výplatu nižší částky, může žádat o výplatu prostředků ze záruky opakovaně. Beneficiet nesmí v žádosti uplatnit částku vyšší, než na kterou je záruka vystavena²⁵.

Ze zkušeností z praxe lze doložit, že obvyklým požadavkem na uplatnění bankovní záruky je úředně ověřený podpis statutárního zástupce beneficianta na žádosti o výplatu záruky. Dále je stanoven jazyk, ve kterém má být žádost učiněna.

²¹ ICC Jednotná pravidla pro záruky vyplatitelné na požádání – revize 2010, příloha

²² SIKOROVÁ, E. Rozbory hospodářské činnosti podnikatelských a nepodnikatelských subjektů. s. 40

KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví – světový koncept IFRS/IAS*, s.31

MĚŘVOVÁ, Markéta a Eva. SIKOROVÁ. 2017. *Analysis of the development of small and medium enterprises with mathematical and statistical methods*, s. 214–224.

²³ ICC Jednotná pravidla pro záruky vyplatitelné na požádání – revize 2010, příloha

²⁴ ICC Jednotná pravidla pro záruky vyplatitelné na požádání – revize 2010, čl. 14

²⁵ Tamtéž, čl. 17

Z výše uvedených podmínek pro výplatu prostředků ze záruky a také z jednotlivých vlastností základních typů bankovních záruky vyplývají obsahové náležitosti žádosti o vystavení bankovní záruky a následně tak i pro obsah bankovní záruky:

- Žádost a záruční listina musí obsahovat identifikační údaje o výstavci záruky, beneficiantovi a příkazci k vystavení záruky.
- Dále je podstatnou náležitostí maximální částka v Kč (případně jiné dojednané měně), na kterou má být záruka vystavena, případně ujednání, zda lze ze záruky čerpat opakovaně a s tím související ujednání, zda se při čerpání obnovuje záruka opětovně obnovuje na původní maximální výši, či zda se limit pro čerpání snižuje jednotlivým čerpáním.
- V záruční listině musí být stanovena její platnost a způsob podání žádosti o čerpání, včetně náležitostí žádosti o čerpání. V záruční listině je dále vhodné sjednat rozhodné právo, kterým se bankovní záruka řídí a je možné sjednat také soud příslušný pro rozhodování sporů z bankovní záruky. V žádosti o vystavení bankovní záruky je třeba také uvést, zda má být záruční listina předána beneficiantovi či jiné osobě a jakým způsobem²⁶. Na základě žádosti je následně vystavena bankovní záruka, anonymizovaný vzor bankovní záruky tvoří přílohu č. 2 práce.

V případě, že je beneficiantem prezentována žádost o výplatu prostředků ze záruční listiny, banka musí přezkoumat, zda žádost splňuje všechny požadavky stanovené záruční listinou a jsou k ní přiloženy zárukou požadované dokumenty (viz. odkaz ICC).

Pokud žádost obsahuje navíc také dokumenty, které nejsou dle záruční listiny potřebné, k těmto banka nepřihlíží. Předložení dokumentů navíc, nad rámec požadavků záruční listiny není důvodem pro posouzení žádosti jako nevyhovující. Absence některého ze zárukou vyžadovaných dokumentů důvodem pro zamítnutí žádosti o výplatu prostředků ze záruky naopak je. V případě, že je žádost posouzena jako nevyhovující a banka zamítne výplatu ze záruky, beneficiant může předložit bance novou žádost o čerpání prostředků. Tuto novou žádost ale musí předložit nejpozději v rámci platnosti záruční listiny²⁷.

Dle řady odborných publikací a autorů (POLOUČEK, KISLINGEROVÁ, SYNEK, SIKOROVÁ, WAGNEROVÁ, PASEKOVÁ) v oblasti financování, finančnictví a také podnikové ekonomiky, má bankovní záruka ze své podstaty představovat prostředek, díky

²⁶ Viz např. Žádost o vystavení bankovní záruky, *csob.cz*, [online], nedatováno, [cit. 29.4.2020], dostupné na WWW: <https://www.csob.cz/portal/documents/10710/498467/csob-zadost-zaruka5.pdf>. Žádost tvoří přílohu č. 1 k bakalářské práci.

²⁷ ICC Jednotná pravidla pro záruky vyplatitelné na požádání – revize 2010, čl. 18,19

kterému může beneficiant rychle inkasovat peněžní prostředky (peněžní prostředky – v hotovosti nebo na účtu, případně jiné formě) při porušení smluvní povinnosti dlužníkem²⁸. Na posouzení náležitostí žádosti a výplatu peněžních prostředků ze záruky tak má banka 5 pracovních dnů. V případě, že beneficiant v žádosti uvede, že žádost následně doplní, banka nepřezkoumává žádost dříve, než je toto doplnění učiněno a po tuto dobu banka ani není vázána lhůtou pěti pracovních dnů. Tato lhůta začíná běžet okamžikem avizovaného doplnění žádosti beneficiantem²⁹. V praxi se banka sama snaží o co nejrychlejší přezkum žádosti, aby nebyla ohrožena její reputace na mezinárodním trhu. V dané souvislosti je významná vazba na bankovní systém České republiky a ustanovení Národní bankovní rady. Významná je i spolupráce v dané souvislosti se zástupci Ministerstva financí ČR, hodnocením všech finančních produktů v ČR v rámci soutěže Zlatá koruna po garancí MF ČR a členy finanční akademie.

V této souvislosti je třeba brát v úvahu otázku finančního zdraví jednotlivých stran. Dle odborné literatury - autorů GRUNWALDA, RŮČKOVÉ, SIKOROVÉ, POLOUČKA a dalších - je platba a řešení bankovních záruk, ručení, apod. jako finanční řízení a rozhodování součástí všech souvisejících aktivit s podnikatelskou činností účetních jednotek a jednotlivých subjektů – fyzických i právnických osob. Každopádně význam problematiky vychází z celkového řízení a rozhodování podniku a je základem každého podnikatelského subjektu a také dlouhodobých strategických cílů³⁰. Slouží také k posuzování finanční důvěryhodnosti z pohledu investorů a věřitelů, jakož i k posouzení spolehlivosti financí podniku. Tato důvěryhodnost vyjadřuje pravděpodobnost, že partneři podniku na sebe neberou nepřiměřené riziko finanční ztráty, a že mohou očekávat odpovídající výnosy v blízké budoucnosti.

Finanční zdraví je pak dáno aktuálním stavem podnikových financí. Finančně zdravý podnik nejeví příznaky ohrožení svého pokračujícího trvání, protože se dá předpokládat, že v dohledné době nedojde ani k platební neschopnosti ani k předlužení. V takovém případě podnik vykazuje dostatečnou finanční výkonnost a přiměřené jištění finančních rizik. Je důležité zajistit rovnováhu mezi rentabilitou, zadlužeností a solventností (likviditou). V rámci financí účetní jednotky – podnikatelského subjektu - se uvádí její stav majetku, dluhů,

²⁸ SIKOROVÁ, Eva, Markéta MĚŘVOVÁ a Jan NOVOTNÝ. 2016. Profit analysis comparison in business and profit organizations in terms of accounting, finance, tax. *"Przeгляд Nauk Stosowanych"*. Czasopism. Politechnika Opolska. Opole 1. Wydanie, 2016. č. 10. s. 21-42.

SIKOROVÁ, Eva. Vstup České republiky do Evropské unie v kontextu rozvoje podnikání a aplikace české účetní a daňové terminologie. s. 101

DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku*, s. 11

²⁹ ICC Jednotná pravidla pro záruky vyplatitelné na požádání – revize 2010, čl. 20

³⁰ DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. s. 11

výše příjmů a výdajů, výše výnosů a nákladů a také stav vlastního a cizího kapitálu³¹. Velký význam zde má i finanční analýza, která představuje rozbor systematicky utříděných dat, které získáváme zejména z účetních (finančních výkazů), jejichž položky jsou vzájemně související agregovaná data a také interní informace společnosti dle výsledků analýz³².

Dle Dluhošové³³ se podniky adaptují na ekonomický vývoj a dosahování vyšší konkurenceschopnosti, to se projevuje i v pojetí a měření výkonnosti. Vlastníci účetních jednotek, (různé pojetí v ekonomické, právní odborné literatuře a navazující zákonné legislativní úpravě) požadují nejvyšší možné zhodnocení vloženého kapitálu, a to v co nejkratším časovém horizontu. Tyto schopnosti podniku vycházejí z výsledků měření v následujících kategoriích: návratnost investice (ROI), ekonomická přidaná hodnota (EVA) a hodnota firmy (cena za akcii). Moderní, upravené hodnotové ukazatele pro měření výkonnosti jsou například EVA, MVA, CFROI³⁴, dále existují i komplexnější metody jako např. BSC, EFQM³⁵, které se neopírají pouze o ekonomická kritéria, ale také o kvalitativní a časové údaje, a proto vytvářejí podklad pro budoucí vývoj výkonnosti³⁶.

Výše uvedený text prokázal, že bankovní záruky úzce souvisejí s financemi podniku, když vedle zákonných ustanovení je vždy potřebné zohlednit také finanční zdraví podniku. Těžko si totiž lze představit, že vystavující banka vyhoví žádosti příkazce, u něhož by měla pochybnosti o jeho finančním zdraví. Toto by ostatně ani v rámci platné regulace ze strany státních a dozorových orgánů nebylo možné. I proto byly v této části práce zmíněny poradní orgány spolupracující s Ministerstvem financí ČR.

2.2 Možnosti pro pozastavení výplaty prostředků z bankovní záruky při neoprávněném čerpání bankovní záruky

Jak bylo uvedeno výše, banka je oprávněna v rámci žádosti o výplatu prostředků ze záruky zkoumat pouze to, zda je žádost předložená beneficentem správná po formální stránce – tj. zda byla správně doručena, má všechny obsahové náležitosti a jsou k ní připojeny požadované dokumenty. Pokud jde o přiložené dokumenty – je důležité jejich označení, nikoliv věcná správnost a pravdivost tvrzení v těchto dokumentech uvedených. Vzhledem k tomu, že banka není oprávněna zkoumat věcnou oprávněnost výplaty prostředků ze záruky,

³¹ GRUNWALD, R. *Analýza finanční důvěryhodnosti podniku*. s. 9

³² RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. s. 14-15

³³ DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. s. 12

³⁴ EVA – economic value added (ekonomická přidaná hodnota)

MVA – market value added (tržní přidaná hodnota)

CFROI – cash flow return on investments (návratnost investic na základě cash flow)

³⁵ BSC – balance score card

EFQM - European Foundation for Quality Management (Evropský model podnikatelské úspěšnosti)

³⁶ ŠULÁK, M., VACÍK, E. *Měření výkonnosti firem*. s. 22

a to ani kdyby ji k tomu dlužník vyzval a tvrdil věcnou neoprávněnost čerpání prostředků, dlužník se může domáhat ochrany pouze u soudů. Jak bylo uvedeno výše, v bankovní záruce je obvykle sjednána jak příslušnost soudů, tak právo rozhodné pro vystavení bankovní záruky.

Ponecháno v pozadí je právo rozhodné pro smluvní vztah, to může být odlišné od práva rozhodného pro bankovní záruku. Pro zjednodušení a v rámci rozsahu této práce bude dále rozebrán pouze případ, kdy se záruka řídí českým právním řádem a příslušné pro spory z bankovní záruky jsou obecné české soudy.

V případě, že tedy dlužník má za to, že beneficiet podal žádost o čerpání záruky neoprávněně, musí se obrátit na obecné české soudy, a to prakticky okamžitě po podání žádosti beneficietem. Vedle možnosti občanskoprávního soudního sporu může dlužník eventuelně využít i trestního práva. Vždy však při zachování zásady *ultima ratio*, jako základní zásady trestního řízení v českém právním řádu³⁷. S ohledem na tuto zásadu bude v následujícím textu pojednáno nejdříve o možnosti občanskoprávní ochrany dlužníka a následně o možném postupu dle práva trestního.

K zajištění ochrany práv při jejich bezprostředním ohrožení slouží v českém právním řádu institut předběžného opatření. Předběžné opatření může prozatímně upravit poměry mezi spornými stranami tak, aby bylo omezeno či zcela eliminováno riziko vzniku bezprostředně hrozící významné škody³⁸.

Podmínky pro podání žádosti o předběžné opatření v případě, kdy je požadována úprava poměrů mezi účastníky vztahu vyplývajícího z bankovní záruky, upravuje občanský soudní řád³⁹. V návrhu na nařízení předběžného opatření lze mimo jiné soud žádat, aby nařídil určitému subjektu zdržení se určitého jednání⁴⁰. V případě, kdy se dlužník snaží zabránit neoprávněně výplatě prostředků z bankovní záruky, bude soud žádat o nařízení předběžného opatření, kde soud bance uloží povinnost zdržet se výplaty prostředků z bankovní záruky⁴¹. Vzhledem k tomu, že předběžné opatření slouží pouze k prozatímní úpravě poměrů, předběžné opatření se ruší následným meritorním rozhodnutím ve věci samé⁴². O tom, že se jedná pouze o prozatímní rozhodnutí svědčí i fakt, že současně s vydáním předběžného opatření obvykle

³⁷ Blíže viz Vrtek, Michael, *Ultima ratio aneb Lze nechat trestní právo trochu spát?*, Bulletin advokacie, rok: 2011, č. 4, s. 68

³⁸ Předběžná a ochranná opatření, *e-justice.EURopa.eu*, [online], 25.9.2019, [cit. 29.4.2020], dostupné na WWW: https://e-justice.EURopa.eu/content_interim_and_precautionary_measures-78-cz-maximizeMS_EJN-cs.do?member=1

³⁹ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁰ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 76 odst. 1, písm. e)

⁴¹ Viz např. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. září 2017, č. j. 2Nc 1087/2017-25

⁴² Viz např. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 8. 2012, sp. zn. 21 Cdo 1708/2011, právní věta

soud také uloží dlužníku povinnost zahájit v určité lhůtě také řízení ve věci samé. V případě, že by dlužník takové řízení ve stanovené lhůtě nezahájil, předběžné opatření by pozbylo platnosti a banka by opět byla povinna beneficiantovi plnit⁴³.

Institut předběžného opatření je jediným možným prvním krokem v obraně proti neoprávněnému uplatnění bankovní záruky také proto, že soudu je stanovena krátká lhůta pro rozhodnutí o předběžném opatření. Jak bylo uvedeno výše, banka je povinna přezkoumat žádost o výplatu prostředků do pěti pracovních dní. Soud je povinen o předběžném opatření rozhodnout bezprostředně, nejdéle však do sedmi dní od podání návrhu, to ovšem pouze za podmínky, že nehrozí nebezpečí z prodlení⁴⁴. K tomu, aby nebyl institut předběžného opatření zneužíván slouží povinnost složení jistoty. V případě, že by dlužník žádal o předběžné opatření k zabránění výplaty prostředků ze záruky, je povinen současně s návrhem složit soudu jistotu ve výši 50.000Kč. Jistota souží k zajištění újmy, která by mohla protistraně vzniknout nařízením předběžného opatření.

Pokud soud dospěje k názoru, že pro daný případ je jistota ve výši 50.000Kč zjevně nedostatečná, může navrhovateli (v tomto případě dlužníkovi) uložit doplnění jistoty až do soudem stanovené výše. Žádná horní hranice pro složení jistoty přitom zákonem stanovena není⁴⁵. Pokud navrhovatel jistotu nesloží, návrh na nařízení předběžného opatření je soudem odmítnut⁴⁶.

V případě, že jednání beneficianta naplňuje znaky trestného činu, lze mimo občanskoprávní cesty zvolit také prostředky trestněprávní. V takovém případě tedy dlužník může podat trestní oznámení a požádat orgány činné v trestním řízení o nařízení zajištění věci důležitých pro trestní řízení. Zajistit věci důležité pro trestní řízení lze v případě, kdy se jedná o nástroj k trestné činnosti či je výnosem z trestné činnosti⁴⁷. V případě, kdy by byl výplatou prostředků z bankovní záruky dokonán trestný čin, peněžní prostředky by byly nástrojem ke spáchání trestné činnosti a následně také výnosem z této trestné činnosti. Z toho důvodu by mohly být tyto peněžní prostředky zajištěny, resp. orgány činnými v trestním řízení by mohlo být bance zakázáno peněžní prostředky beneficiantovi vyplatit.

Dle trestního zákoníku, aby mohlo být trestní oznámení podáno, jednání beneficianta musí naplnit znaky trestného činu, případně alespoň pokusu o něj. V případě, kdy se snaží beneficiant

⁴³ Viz např. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. září 2017, č. j. 2Nc 1087/2017-25

⁴⁴ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 75c odst. 2

⁴⁵ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 75 odst. 1

⁴⁶ Tamtéž, § 75 odst. 2

⁴⁷ Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 77b, odst. 1, písm. b), c)

neoprávněně získat prostředky od cizí osoby za účelem vlastního prospěchu a neužije při tom násilí, může se jednat jedině o trestný čin podvodu⁴⁸.

V daném případě totiž beneficiant uvádí v omyl banku, když tvrdí, že byly splněny podmínky pro výplatu prostředků z bankovní záruky – může se jednat například o situaci, kdy beneficiant bance předloží dokument požadovaný bankovní zárukou, tento dokument má nicméně pouze správné označení, ale věcně neodpovídá dokumentu, který byl ve skutečnosti zárukou požadován. Vzhledem k tomu, že banka je oprávněna zkoumat pouze formální stránku dokumentu, nemůže tuto snahu beneficianta uvést banku v omyl rozeznat. Dalším znakem skutkové podstaty omylu je snaha o vlastní obohacení, k tomu dojde výplatou peněžních prostředků. Poslední znakem skutkové podstaty je způsobení škody na cizím majetku. Neoprávněnou výplatou prostředků by vznikla škoda na majetku dlužníka⁴⁹. V případě, že ještě prostředky nebyly bankou vyplaceny, není skutková podstata podvodu naplněna zcela. Beneficiant ale započal plnit kroky potřebné pro naplnění skutkové podstaty, a to podáním žádosti o výplatu prostředků. Tímto jednáním se dopustil pokusu o spáchání trestného činu podvodu⁵⁰. I přes to, že tedy nebyl trestný čin dokonán, bylo by možné jej trestat dle ustanovení dokonatého trestného činu⁵¹. Další projednávání věci již není v rukách dlužníka. Orgány činné v trestním řízení věc prošetří, v případě že usoudí, že jsou splněny požadavky pro zajištění prostředků, vydají opatření, kterým bance uloží nevyplatit peněžní prostředky. Pro prvotním prošetření věci následně orgány činné v trestním řízení zahájí trestní stíhání, případně věc odloží.

2.3 Rozhodovací praxe soudů související s bankovními zárukami

Jak již bylo naznačeno výše, bankovní záruky jsou využívány zejména v zahraničním obchodě. Ve většině případů je v obchodech s mezinárodním prvkem sjednána jurisdikce soudu jiného státu než jsou strany smlouvy (pokud se nejedná o subjekty z jednoho státu). Právnímu řádu České republiky je velice blízký právní řád Rakouska (z historických důvodů), proto v této kapitole bude pojednáno také o jednom rozhodnutí Rakouského soudu, které klade podmínky pro odepření výplaty peněžních prostředků z bankovní záruky v případě, že se jedná o zjevné zneužití práva. Institut zjevného zneužití práva totiž zná i český občanský zákoník⁵². Zároveň je rakouské právo a Vídeňský rozhodčí soud často sjednávány pro obchodní smlouvy uzavírané společnostmi, o které je pojednáno v praktické části práce.

⁴⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 209 odst. 1

⁴⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 209 odst. 1

⁵⁰ Tamtéž, § 21, odst. 1

⁵¹ Tamtéž, § 21, odst. 2

⁵² Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 6 odst. 2 ve spojení s § 8

České soudy se v občanskoprávním řízení několikrát zabývaly povahou bankovní záruky. Některá rozhodnutí, které níže zmíním byla vydána ještě podle již zrušeného obchodního zákoníku⁵³, nicméně vzhledem k tomu, že občanský zákoník⁵⁴ předchází úpravu finančních záruk převzal obdobně, je v současné praxi využitelná i dřívější judikatura. Pokud jde o základní vlastnosti bankovní záruky, Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi několikrát potvrdil, že vztah mezi bankou a beneficentem vznikající při vystavení bankovní záruky je prakticky nezávislý na vztahu hlavním, tj. na vztahu z hlavního, zajišťovaného závazku⁵⁵. Zároveň dle Nejvyššího soudu platí, že tento vztah mezi bankou a beneficentem ze záruky je definován pouze podmínkami stanovenými v záruční listině⁵⁶. V případě, že záruční listina nestanoví jinak, potom je bankovní záruka sjednána jako bezpodmínečná. Bezpodmínečná bankovní záruka znamená výplatu prostředků bankou na první výzvu beneficenta a bez námitek ze strany banky⁵⁷. Tyto závěry Nejvyššího soudu tak jednoznačně potvrzují abstraktnost bankovní záruky. Zároveň je tím opětovně potvrzena možnost banky přezkoumat předloženou žádost a dokumenty jen a pouze z formálního hlediska, z pohledu obsahu záruční listiny. Ověření věcné správnosti listiny předložené beneficentem nemůže banka provést ani na podkladě rozhodnutí Nejvyššího soudu.

Z výše uvedených rozhodnutí Nejvyššího soudu také vyplývá, že v občanskoprávním řízení prozatím v České republice Nejvyšší soud nedefinoval podmínky pro možnost odepření výplaty prostředků z bankovní záruky, když Nejvyšší soud trvá na striktní abstraktnosti záruční listiny (jak bylo citováno výše). K zabránění výplaty peněžních prostředků by tak dlužník musel žádat soud o uložení povinnosti beneficentovi, aby stáhl žádost o čerpání z bankovní záruky a zároveň uložit bance zdržení se výplaty prostředků ze záruční listiny. Tento postup by byl možný s odkazem na zjevné zneužití práva beneficentem⁵⁸.

V případě, že jsou peněžní prostředky z bankovní záruky vyplaceny, nezbyvá dlužníku než zahájit občanskoprávní řízení o náhradu škody beneficentem. Škoda by byla způsobena neoprávněným inkasem peněžních prostředků beneficentem.

Oproti českým občanskoprávním soudům stanovily rakouské občanskoprávní soudy podmínky pro odepření výplaty peněžních prostředků z bankovní záruky. Jedná se právě

⁵³ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁵ Viz např. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31.3.2009, sp. zn. 29 Cdo 2387/2007

⁵⁶ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 8. 2016, sp. zn. 32 Cdo 4752/2014

⁵⁷ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 5. 2014, sp. zn. 32 Cdo 1730/2012

⁵⁸ Obdobně viz JANOŠEK, Vladimír. BAREŠ, Martin. Zneužití bankovní záruky v kontextu českého práva, *epravo.cz*, [online], 2.10.2019, [cit. 30.4.2020], dostupné na WWW: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zneuziti-bankovni-zaruky-v-kontextu-ceskeho-prava-110018.html>

o zjevné zneužití práva beneficentem, takovým případem je například skutečnost, kdy beneficent předloží žádost o čerpání peněžních prostředků i přes to, že mu je známo, že nemá nárok na čerpání prostředků ze záruky⁵⁹.

Nejvyšší soud České republiky se zabýval bankovní zárukou také z pohledu trestního práva. Tento případ byl posuzován právě v rámci skutkové podstaty podvodu, která byla definována v předchozí části práce. Nejvyšší soud v tomto případě vyslovil právní názor, že i přes abstraktní povahu bankovní záruky lze tento institut beneficentem zneužít a naplnit skutkovou podstatu trestného činu. Skutkovou podstatu beneficent může naplnit v okamžiku, kdy předloží žádost o čerpání prostředků ze záruční listiny a v žádosti záměrně nepravdivě tvrdí nesplnění povinnosti dlužníkem. Ze strany beneficenta se musí jednat o záměr uvést nepravdivé skutečnosti za účelem vlastního obohacení⁶⁰.

Na základě jednotlivých skutečností uvedených v teoretické části práce můžeme shrnout, že bankovní záruky se užívají k zajištění hlavního závazku z dodavatelské smlouvy a vztah, který vzniká mezi bankou a beneficentem je nezávislý na tomto hlavním závazku.

Tato nezávislost může představovat potencionální riziko pro dlužníka. Při neoprávněném uplatnění bankovní záruky totiž má banka zpravidla povinnost plnit, i když zde existují pochybnosti o oprávněnosti inkasa prostředků beneficentem.

Banka má na posouzení žádosti o výplatu prostředků poměrně krátkou lhůtu, proto musí dlužník jednat prakticky okamžitě, co mu je bankou avizována žádost o výplatu prostředků ze záruky. Jediným prostředkem, jak zabránit výplatě prostředků ze záruky ihned je institut předběžného opatření – nařizovaný v občanskoprávním či trestním řízení. Následně je nutné o výplatě prostředků rozhodnout v dalším řízení. V případě, že se dlužníkovi nepodaří dosáhnout vydání předběžného opatření, může se domáhat náhrady škody v následném řízení. K tomuto je nicméně důležité podotknout, že v případě, kdy je bankovní záruka vystavena na příliš velkou sumu, vyplacení záruky a vznik závazku dlužníka vůči bance může dlužníku způsobit insolvenční stav. V takovém případě je pro dlužníka minimálně složité, v některých případech nemožné, domáhat se náhrady škody na beneficentovi.

⁵⁹ Viz např. Rozhodnutí Nejvyššího soudu Rakouska č. RS0017997

⁶⁰ Viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18.10.2006, sp. zn. 7 Tdo 1138/2006

B. Praktická část práce

V teoretické části práce se bakalářská práce věnovala vymezením pojmu bankovní záruka a pojmů s ní souvisejících, také základními vlastnostmi a typy záruk, postupem pro zabránění neoprávněného čerpání bankovní záruky a rozhodovací praxí soudů.

V praktické části práce je věnována pozornost bankovním zárukám z pohledu jejich fungování ve výrobní společnosti, dodavatele technologických celků do zahraničí.

Pokud jde o představení společnosti, vzhledem k tomu, že statutární zástupce společnosti si nepřál uvedení jména společnosti, není možné ani konkrétně uvést, jakým segmentem se společnost zabývá, vzhledem k tomu, že je prakticky jediná v České republice, která danou technologii vyrábí v takovém rozsahu. Společnost působí v Olomouckém kraji.

Společnost se zabývá projektovou výrobou, prakticky každé zařízení je prototyp pro konkrétního zákazníka. Společnost z 98 % svoje zařízení exportuje, specializuje se především na východní trhy. Pokud jde o bankovní záruky, práce se zabývá případy, kdy je společnost příkazcem k vystavení záruky.

Dále bude společnost nazývána společnost ABC. Praktická část práce bude dělena do několika kapitol. V rámci úvodní části je uveden poměr vystavených bankovních záruk za rok 2017 a 2018 oproti tržbám společnosti ABC. V dalších částech praktické části jsou definována rizika, které se pojí s užíváním bankovních záruk, a to za pomoci SWOT analýzy, včetně negativních zkušeností s čerpáním prostředků z bankovní záruky, je zde specifikován proces vystavení záruk aktuálně ve společnosti ABC nastavený. K eliminaci rizik je v rámci teoretické části práce navržena vnitřní norma, která by dle názoru autorky práce měla být ve společnosti ABC vydána.

B.1 Množství a typy vystavených bankovních záruk ve společnosti ABC

Společnost ABC měla v roce 2017 vystavené bankovní záruky v celkové výši 654,268 mil. CZK. Tyto bankovní záruky byly rozděleny dle typů následovně:

- platební bankovní záruky ve výši 21,2 mil. CZK,
- bankovní záruky za zálohu ve výši 147,718 mil. CZK,
- bankovní záruky za dobré provedení díla ve výši 86,827 mil. CZK,
- bankovní záruky za reziduální riziko ve výši 36,949 mil. CZK,
- bankovní záruky za zádržné ve výši 270,631 mil. CZK,
- bankovní záruky za záruční vklad ve výši 39,925 mil. CZK,
- bankovní záruky ve formě „Stand by“ akreditivu ve výši 51 mil. CZK ⁶¹.

⁶¹ Viz příloha účetní závěrky společnosti ABC za rok 2017

Tržby z prodeje výrobků a služeb za rok 2017 byly ve výši 1 582 mil. CZK⁶².

V roce 2018 měla společnost ABC vystavené bankovní záruky v celkové výši 400,916 mil. CZK. Tyto bankovní záruky byly dle typů rozděleny obdobně jako v roce předcházejícím, a to:

- platební bankovní záruky ve výši 1,823 mil. CZK,
- bankovní záruky za zálohu ve výši 7,292 mil. CZK,
- bankovní záruky za dobré provedení díla ve výši 7,182 mil. CZK,
- bankovní záruky za residuální riziko ve výši 31,857 mil. CZK,
- bankovní záruky za zádržné ve výši 266,247 mil. CZK,
- bankovní záruky za záruční vklad ve výši 4,724 mil. CZK,
- bankovní záruky ve formě „Stand by“ akreditivu ve výši 41,681 mil. CZK,
- bankovní záruka ve formě „security deposit“ ve výši 40,108 mil. CZK⁶³.

Celkové tržby za rok 2018 byly ve výši 568,034 mil. CZK⁶⁴.

Rok 2019 není v této kapitole zohledněn vzhledem k tomu, že společnost ABC měla oproti předchozímu vývoji nízkou zakázkovou náplň a rok 2019 tak není reprezentativním příkladem vývoje společnosti, ale tvoří v jejím vývoji výkyv.

Z výše uvedených objemů je patrné, že bankovní záruky jsou hojně využívaným instrumentem při realizaci projektů společností ABC. Současně hodnoty ukazují také to, že bankovní záruky jsou vystavovány na delší časové období a jakékoliv čerpání bankovní záruky může pro společnost znamenat finanční obtíže. Některé objemy u výše uvedených typů bankovních záruk jsou složeny z více vystavených bankovních záruk, oproti tomu například bankovní záruka za zádržné byla v roce 2018 vystavena jediná.

⁶² Viz příloha účetní závěrky společnosti ABC za rok 2017

⁶³ Viz příloha účetní závěrky společnosti ABC za rok 2018

⁶⁴ tamtéž

1. Rizika vnímaná společností při vystavování bankovních záruk, negativní zkušenosti při neoprávněném uplatnění bankovní záruky

V praktické části práce má být navržen systém pro eliminaci rizik při neoprávněném uplatnění bankovní záruky. K tomu, aby mohl být tento systém navržen je nutné nejdříve definovat rizika. Definice rizik bude obsahem následující kapitoly práce. Při psaní práce bylo zvažováno, jakou metodu zvolit pro definování základních rizik. Nejdříve bylo uvažováno nad postupem dle analýzy rizik s ohodnocením váhy jednotlivých rizik a pravděpodobnosti výskytu rizika. Vzhledem k rozsahu bakalářské práce ale tato metoda zvolena nebyla. Zvolenou metodou pro definici rizik je tak SWOT analýza⁶⁵ ve vztahu k bankovní záruce.

<p><u>Silné stránky:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Zálohová platba – základ pro cash flow projektu</i>• <i>Záruka podpisu kontraktu</i>	<p><u>Slabé stránky:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Snadná zneužitelnost</i>• <i>Blokace úvěrových limitů</i>
<p><u>Příležitosti:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Získání nových zákazníků nabídkou vyššího zajištění splnění kontraktu</i>	<p><u>Hrozby:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Nemožnost vystavení záruky z důvodu nízkého úvěrového limitu</i>• <i>Oprávněné uplatnění bankovní záruky (nesplnění podmínek kontraktu)</i>• <i>Neoprávněné uplatnění bankovní záruky (zneužití)</i>

V následujícím textu se blíže věnuje pozornost výše uvedeným bodům každé z částí SWOT analýzy. Nejdříve se práce zabývá silnými stránkami, slabými stránkami, následně příležitostmi a nakonec hrozbami.

Vystavení bankovní záruky za zálohovou platbu umožňuje inkaso zálohové platby na projekt. Tato zálohová platba tvoří základ cash-flow projektu, v ideálním případě není nutné další bankovní financování projektu. Bez bankovní záruky by přitom inkaso zálohy nebylo možné. Nabídka vystavení bankovní záruky je také podmínkou některých zákazníků pro uzavření smlouvy na projekt. Bez bankovní záruky by tak nebyla podepsána ani smlouva.

Mezi slabé stránky bankovních záruk patří dle názoru autorky práce jejich snadná zneužitelnost – tomu ostatně odpovídá také jedno z rizik bankovních záruk, jejich neoprávněné

⁶⁵ JAKUBÍKOVÁ, Dagmar, *Strategický marketing: strategie a trendy*, s. 103

uplatnění. Vzhledem k tomu, že banka zkoumá žádost o čerpání ze záruky pouze z formálního hlediska, je možné její zneužití ze strany zákazníka. I přes to, že nejsou splněny podmínky kontraktu se zákazníkem z důvodu na straně zákazníka, je možné, aby zákazník finance čerpáním ze záruky načerpal. Bankovní záruky bývají bankami vystavovány v rámci sjednaných celkových úvěrových limitů pro společnost, bankovní záruka zde tedy odčerpá limit z celkového úvěrového rámce.

Po celou dobu vystavení bankovní záruky tak společnost nemůže načerpat úvěr do výše již načerpané bankovní záruky pro jiný účel. Výše potencionálních prostředků pro možný úvěr je blokována vystavenou bankovní zárukou. Realizace zakázek ve společnosti u projektů, kde jsou bankovní záruky vystavené, je v rozmezí od 1 roku do 3 let. Blokace úvěrového rámce tak může trvat celou tuto dobu – nejdříve je vystavena záruka za zálohovou platbu, následně záruka za řádné splnění díla či záruka za zádržné.

V případě, že společnost vystavuje bankovní záruky (oproti jiným konkurentům, kteří toto nenabízí), pro zákazníka toto může být jedním z důvodů, proč si pro dodávky vybrat právě společnost ABC. Odběratel má totiž v tomto případě vyšší jistotu řádného dodání zboží či popřípadě vrácení peněžních prostředků. Vystavení bankovní záruky tak může představovat příležitost pro získání nových zákazníků.

Při vystavování bankovních záruk je jednou z hrozeb malý úvěrový rámec společnosti. Jak již bylo naznačeno výše, vystavená bankovní záruka představuje částečné čerpání z celkového úvěrového rámce, a proto je zde riziko nedostatečně vysokého úvěrového rámce pro vystavení nových bankovních záruk, popřípadě čerpání financování od banky. Dalším rizikem je neoprávněné čerpání prostředků z bankovní záruky. Jak bylo řečeno výše, toto riziko vzniká s abstraktností bankovní záruky a formálním přezkoumáním žádosti bankou. Předcházením rizik co do neoprávněného čerpání se zabývají následující kapitoly práce.

Posledním rizikem je oprávněné uplatnění bankovní záruky. Jedná se o situaci, kdy dodavatel z nějakého důvodu řádně nesplní smlouvu a zákazník je oprávněn bankovní záruku čerpat. Riziko nedodržení kontraktu vzniká u dodavatele jakéhokoliv zboží. Nicméně v případě vystavení bankovní záruky namísto řešení reklamace/vymáhání smluvní pokuty/náhrady škody může zákazník přejít k uplatnění bankovní záruky. Zákazník tak ihned může inkasovat peněžní prostředky. Eliminace tohoto rizika může být provedena zejména úpravou a dodržováním technických a výrobních procesů. V projektové výrobě je nicméně vždy poměrně vysoké riziko nějakého defektu zařízení. O to významnější postavení má dodržování kontrolních mechanismů na projektu.

Z výše uvedené SWOT analýzy je patrné, že u bankovních záruk silně převažují hrozby nad příležitostmi. Nabízí se tak otázka, proč společnost bankovní záruky vystavuje. Odpověď nalezneme v silných stránkách bankovní záruky. Bankovní záruka je u většiny zákazníků v tomto odvětví podmínkou pro uzavření kontraktu. Kdyby se tak společnost ABC rozhodla nevystavovat nadále bankovní záruky, znamenalo by to velkou ztrátu v portfoliu zákazníků. Dle názoru autorky a četnosti užití bankovních záruk zejména u větších, významných projektů by tento krok mohl být pro společnost likvidační. Společnost je tedy nucena podstupovat riziko neoprávněného uplatnění bankovní záruky v každodenním životě a jediným možným krokem je snaha o eliminaci tohoto rizika.

2. Návrh nápravných opatření pro zabránění neoprávněného čerpání z bankovní záruky

I přes to, že bankovní záruky jsou ve společnosti ABC velmi využívaným instrumentem, nemá společnost ABC ani jednu vnitřní normu, která by se zabývala pouze pravidly ohledně vystavování bankovních záruk. Jediná norma, která se v nějakém rozsahu zabývá bankovními zárukami, je norma vydaná finančním úsekem společnosti – Směrnice platební podmínky a zajištění pro přijímání obchodních případů⁶⁶.

Směrnice se zabývá zejména nastavením platebních podmínek na obchodních případech. Obchodní případy přitom dělí do tří základních kategorií, dle očekávané tržby. Norma tedy stanovuje platební podmínky pro projekty s očekávanou tržbou do 10 tisíc EUR, kontrakty s očekávanou tržbou od 10 tisíc EUR do 1 milionu EUR a poslední kategorií kontraktů s očekávanou tržbou vyšší než 1 milion EUR⁶⁷. U každého z těchto typů kontraktu je uvedena forma pro kontrakt (potvrzená objednávka či smlouva o dílo), platební podmínky a zajištění.

U kontraktů s tržbou do deseti tisíc EUR je z hlediska zajištění možné vydání pouze korporátní garance⁶⁸. Korporátní garance zde nahrazuje garanci bankovní. Zpravidla ji vystavuje mateřská společnost za dceřinou. V tomto případě se nicméně jedná o korporátní garanci vystavenou společností ABC za společnost ABC. Pokud se týká vymahatelnosti plnění z korporátní garance, je nepochybně složitější než žádost o výplatu prostředků z bankovní záruky.

Jak je uvedeno výše, v teoretické části práce, banka má povinnost dle bankovní záruky plnit bez zkoumání jiných než formálních podmínek. U korporátní záruky zde existuje prohlášení výstavce, že na výzvu vyplatí stanovené prostředky, zároveň se ale jedná o dlužníka přímo zapojeného do smluvního vztahu, který tvrzeně porušil smluvní povinnost. Lze tedy očekávat odpor dlužníka k výplatě prostředků ze záruky beneficentovi. Korporátní záruka tak představuje značně nestabilní zajištění závazku. Pro dlužníka je ale naopak vhodnější formou než vystavení bankovní záruky.

U kontraktů s plánovanou tržbou od deseti tisíc do sto tisíc EUR je z hlediska zajištění možná korporátní garance automaticky. V případě, že je schváleno finančním ředitelem

⁶⁶ Směrnice Platební podmínky a zajištění pro přijímání obchodních případů ze dne 14.6.2018, revize 2, verze 5

⁶⁷ Směrnice Platební podmínky a zajištění pro přijímání obchodních případů ze dne 14.6.2018, revize 2, verze 5, čl. 4

⁶⁸ Tamtéž, čl. 4.1

společnosti ABC, je možné vystavit bankovní záruku namísto korporátní. Maximální částku bankovní záruky schvaluje také finanční ředitel⁶⁹.

Další kategorií jsou kontrakty s plánovanou tržbou vyšší než sto tisíc EUR a zároveň do jednoho milionu EUR. U těchto typů projektů je vždy nutné kontrakt uzavřít formou smlouvy o dílo, nelze nahradit pouze potvrzenou objednávkou. Při úhradě zálohy je možné společností ABC vystavit bankovní záruku. Zálohy by měly být rozvrženy do dvou záloh, každá ve výši 30 % ceny díla. Na každou je možné vystavit v ekvivalentní výši bankovní záruku. Jedná se tedy o typ záruky za akontaci, tyto bankovní záruky mají platnost do ukončení hmotných dodávek díla. Poslední část ceny díla ve výši 5 % může být také vázána na vystavení bankovní záruky, a to do výše 5 %. Jedná se o bankovní záruku za řádné splnění díla⁷⁰. Obdobně jsou stanoveny také podmínky pro kontrakty s očekávanou tržbou nad jeden milion EUR. Je možné vždy vystavit bankovní záruky za zálohové platby (ty jsou stanoveny ve výši 20 %, popřípadě 30 %) a za poslední platbu ve výši 5 % za řádné splnění díla, resp. provedení garančních zkoušek díla⁷¹.

Ve vnitřní normě jsou tedy stanovena pravidla pro vystavování bankovních záruk, nicméně pouze co do jejich limitu ve vztahu k objemu obchodního případu. Tato norma ale nijak nestanovuje proces vystavení bankovní záruky, jednotlivé odpovědnosti v rámci společnosti, pokud jde o vystavení bankovní záruky a vůbec se nezmiňuje o postupu při uplatnění bankovní záruky beneficentem.

2.1 Jak eliminovat rizika při vystavování bankovních záruk

První část bude věnována teoretickým východiskům a zkušenostem z praxe ohledně snahy o předcházení rizik při využívání bankovních záruk. V následujícím textu bude na podkladě těchto informací navržena vnitřní norma pro využívání bankovních záruk ve společnosti ABC.

Jak bylo uvedeno výše, základní rizika při užití jsou tři – a to malý úvěrový limit, oprávněné a neoprávněné uplatnění bankovní záruky. Nejzávažnějším rizikem je riziko neoprávněného uplatnění bankovní záruky, a právě z tohoto důvodu je mu v práci věnován největší prostor.

Pokud jde o riziko malého úvěrového limitu, toto lze eliminovat dle názoru autorky poměrně jednoduše, a to buď vyjednáváním limitu vyššího a v případě, že to není možné, pak započít jednání s jiným úvěrujícími bankami. Společnost ABC například vystavuje bankovní záruky ve spolupráci se čtyřmi úvěrujícími bankami. Riziko nemožnosti vystavení bankovní záruky z důvodu nízkého úvěrového limitu je tedy u společnosti ABC minimální.

⁶⁹ Směrnice Platební podmínky a zajištění pro přijímání obchodních případů ze dne 14.6.2018, revize 2, verze 5, čl. 4.2

⁷⁰ Tamtéž, čl. 4.2

⁷¹ Tamtéž čl. 4.3

Dalším rizikem je riziko oprávněného uplatnění bankovní záruky – vzhledem k tomu, že jak bylo uvedeno výše, jedná se zejména o záruky za zálohové platby či za řádné splnění díla, je z povahy věci patrné, že oprávněnému uplatnění bankovní záruky lze předejít jen a pouze plněním smlouvy řádně a včas. Tomuto riziku se společnost snaží předcházet pravidelným reportingem projektů, komunikací se zákazníkem i dodavateli. Jednou týdně probíhá projektová rada, kde zástupci technického úseku a výroby řeší aktuální stav všech probíhajících projektů. Jedenkrát měsíčně také probíhá tzv. „Project status report meeting“. Tento meeting se zabývá pouze nejvýznamnějšími projekty ve společnosti a účastní se jej vrcholový management společnosti a projektoví manažeři jednotlivých projektů. V rozsahu této práce není dále možné zabývat se konkrétními mechanismy stanovenými v rámci technického a výrobního procesu společnosti ABC.

Posledním a nejvýznamnějším rizikem je neoprávněné uplatnění bankovní záruky. Eliminací tohoto rizika se zabývá následující text.

Možnosti minimalizace motivace beneficianta neoprávněně uplatnit bankovní záruku

Z výše uvedeného je patrné, že v případě, kdy beneficiant přistoupí k uplatnění bankovní záruky, a tento krok je neoprávněný, má dlužník již velice omezený prostor pro odvrácení hrozící škody. Dle názoru autorky je nutné snažit se přijmout opatření k zabránění neoprávněného uplatnění bankovní záruky. Na tento scénář je tedy nutné brát ohled již při uzavírání smlouvy s beneficiantem. Ve smlouvě tak musí být stanovena jednoznačná pravidla pro to, kdy má beneficiant možnost uplatnit bankovní záruku. Specifikace ve smlouvě je důležitá nejen pro uplatnění záruky, ale také pro případný soudní spor, pokud by byla záruka uplatněna. Jak totiž plyne z výše uvedeného, až v tomto sporu bude soud posuzovat, zda se jednalo o uplatnění bankovní záruky oprávněné nebo neoprávněné – v souladu s podmínkami smlouvy a zákona. Z abstraktní povahy bankovní záruky také plyne to, že základní podmínky pro uplatnění bankovní záruky je nutné sjednat také přímo v samotné záruční listině.

V záruční listině se nicméně sjednají pouze formální požadavky na žádost o čerpání prostředků ze záruky – abychom předešli riziku uplatnění záruky neoprávněnou osobou, je vhodné dle názoru autorky sjednat podmínku ověřených podpisů stanovených zástupců beneficianta na žádosti o čerpání ze záruky. V záruční listině je také žádoucí uvést přílohy, které musí být přiloženy k žádosti o čerpání prostředků. Tyto přílohy se budou lišit dle typu bankovní záruky. Opět je ale dle názoru autorky práce nanejvýš vhodné stanovit jako jednu z příloh prohlášení beneficianta o tom, že byly naplněny podmínky pro čerpání prostředků ze záruky dle smlouvy. V případě následného soudního sporu o oprávněnost čerpání prostředků ze záruky

může takové prohlášení posloužit jako důkaz. Zvláště v případech, kdy se prohlášení beneficenta nebude zakládat na pravdě.

Vzhledem k tomu, že bankovní záruka představuje pro beneficenta potencionální zdroj příjmů, v okamžiku, kdy se projekt začíná zpoždovat, nabývat z různých důvodů o vícenáklady a beneficent začíná mít problém s cash-flow, v takové chvíli může být pro beneficenta uplatnění bankovní záruky kýženým zdrojem příjmů v obtížné situaci. Toto riziko autorka práce diskutovala s obchodními manažery, kteří se s takovými tendencemi beneficentů setkali. Aby snadný příjem nebyl motivací uplatnění záruky, podle názoru autorky práce by bylo možným řešením omezit dispozici s takto získanými prostředky. Ostatně takové řešení se také snažil uplatnit i jeden z obchodních manažerů. Řešením může být akreditiv případně úschovný (tzv. escrow) účet⁷².

V záruční listině lze upravit číslo účtu, na které mají být peněžní prostředky vyplaceny. V případě, že by peněžní prostředky byly vyplaceny na bankovní účet, kde by byl otevřen bankovní akreditiv, omezilo by to možnost beneficenta s peněžními prostředky disponovat. Vzhledem k tomu, že bankovní akreditiv je platebním prostředkem, peníze z akreditivu by mohly být postupně uvolňovány zpět ve prospěch dlužníka - za stanovených podmínek, když dlužník odstraní vadu díla/jiný důvod, ze kterého byla bankovní záruka uplatněna. Alternativou k tvorbě akreditivu by mohl být úschovný účet. Smluvní strany by s bankou uzavřely smlouvu o úschovném účtu, na tento účet by byly vyplaceny prostředky ze záruky, nicméně nebyly by automaticky uvolněny dále ve prospěch beneficenta. Peněžní prostředky by mohly – v případě sjednání ve smlouvě o úschovném účtu – na účtu zůstat do doby rozhodnutí sporu mezi smluvními stranami, případně soudního rozhodnutí. V takovém případě by měl beneficent jistotu, že v případě, kdy bylo uplatnění bankovní záruky oprávněné, peněžní prostředky bude mít k dispozici. Pro dlužníka by zde zároveň byla jistota, že v případě, kdy bylo uplatnění bankovní záruky neoprávněné, dostane peněžní prostředky zpět.

Všechna doposud uvedená opatření slouží preventivně, snaží se předejít neoprávněnému uplatnění bankovní záruky, snížit motivaci beneficenta záruku neoprávněně uplatnit. Zároveň mají v těchto případech obě smluvní strany jistotu, že peníze budou sloužit řádnému dokončení

⁷² TICHÝ, Marek. Opravdu mi zaplatí? Vázaný účet je při prodeji jako bezpečný trezor, *zlatakoruna.cz*, [online], 2. 2: 2019, [cit. 25.5.2020], dostupné na WWW: <http://www.zlatakoruna.info/zpravy/opravdu-mi-zaplati-vazany-ucet-je-pri-prodeji-jako-bezpecny-trezor>

projektu. V případě, že ale k neoprávněnému uplatnění bankovní záruky dojde, je nutné mít stanovený přesný postup a odpovědnosti za jeho splnění v rámci firmy.

Tento postup, společně s podmínkami obsahu bankovních záruk bude součástí návrhu vnitřní směrnice pro vydávání bankovních záruk. Návrh textu směrnice je obsažen v následujícím textu práce.

Než bude pojednáno o samotné směrnici, je na tomto místě třeba zmínit ještě požadavek některých vystavujících bank při vystavení bankovní záruky. Některé banky při vystavení bankovní záruky vyžadují její pojištění. Jak bude uvedeno níže, pro příkazce nemusí pojištění představovat snížení rizika, banka nicméně riziko pro sebe prakticky eliminuje. Toto pojištění nabízí státní organizace Exportní garanční a pojišťovací společnost, a. s. (EGAP)⁷³. Toto pojištění je sjednáno na základě smlouvy mezi EGAP, bankou a příkazcem. Pojistné je hrazeno příkazcem.

V případě uplatnění bankovní záruky hradí za splnění podmínek náhradu za pojistnou událost EGAP vystavující bance. EGAP se tak dostává do pozice věřitele ve vztahu k příkazci namísto banky.

Příkazce je potom povinen EGAPu nahradit vyplacené peněžní prostředky v návaznosti na typ čerpání prostředků z bankovní záruky. V případě oprávněného čerpání prostředků z bankovní záruky je procento takto zaplacených prostředků vyšší než v případě neoprávněného uplatnění bankovní záruky.

Prokázání oprávněného či neoprávněného uplatnění bankovní záruky je na příkazci. V případě, že příkazce tvrdí, že je čerpání neoprávněné, musí na vlastní náklady zahájit soudní spor u příslušného soudu a prokázat v tomto soudním/rozhodčím řízení, že čerpání bylo neoprávněné. Soudní rozhodnutí je potom rozhodující pro tvrzenou oprávněnost či neoprávněnost čerpání prostředků ze záruky⁷⁴.

Z výše uvedeného je tedy patrné, že pojištění bankovní záruky přináší pro příkazce další náklady na pojistné. Pro banku pojištění představuje zajištění získání vyplacených prostředků ze záruky. Pro příkazce zde existuje částečné snížení rizika, v případě, že se čerpání prokáže jako neoprávněné. Proces prokázání neoprávněného čerpání je nicméně velice zdlouhavý, a i přes neoprávněné čerpání je příkazce povinen zaplatit určité procento spoluúčasti EGAPu. Časové hledisko a zvýšené náklady tedy významně snižují přínos pojištění pro příkazce.

⁷³ Pojištění bankovní záruky vystavené v souvislosti se získáním nebo plněním smlouvy o vývozu, *egap.cz*, [online], nedatováno, [cit. 15.5.2020], dostupné na WWW: <https://www.egap.cz/cs/pojisteni-bankovni-zaruky-vystavene-v-souvislosti-se-ziskanim-nebo-plnenim-smlouvy-o-vyvozu>

⁷⁴ Všeobecné pojistné podmínky Z, *egap.cz*, [online], 1.1.2014, [cit. 15.5.2020], dostupné na WWW: <https://www.egap.cz/dokumenty//field/image/produkty/vpp-z-2014.pdf>

2.2. Návrh textu vnitřní směrnice při využívání bankovních záruk

V této části práce je navržen text pro vnitřní směrnici věnovanou užívání bankovních záruk. Jak bylo uvedeno v předešlé kapitole, společnost ABC má vydanou vnitřní směrnici zabývající se platebními podmínkami obchodních případů, tato se ale věnuje bankovním zárukám pouze okrajově. Tyto okrajové zmínky by v již existující směrnici mohly zůstat, ovšem pouze co do rozsahu limitu vystavované bankovní záruky a jejího typu. V této části práce navrhovaná směrnice by se měla zaměřit na základní pravidla pro vystavované bankovní záruky, jejich obsah a odpovědnosti při uplatnění bankovní záruky beneficentem. Níže je uvedeno navrhované znění vnitřní normy, v souladu se standarty společnosti pro vydávání vnitřních dokumentů:

Základní pravidla pro vystavování a využívání bankovních záruk ve společnosti ABC

I. Účel normy

Směrnice je vydána za účelem stanovení náležitostí pro vystavované bankovní záruky a určení odpovědností a postupu při uplatnění bankovní záruky beneficentem.

II. Rozsah působnosti

Směrnice je závazná pro všechny zaměstnance společnosti ABC.

III. Platnost a účinnost

Směrnice se stává platnou a účinnou okamžikem schválení stanoveným pracovníkem společnosti ABC.

IV. Vymezení základních pojmů

Beneficent – zákazník; osoba, v jejíž prospěch je bankovní záruka vystavena,

Dlužník, příkazce – společnost ABC,

Vystavující banka – banka vystavující na pokyn dlužníka bankovní záruku.

V. Postup pro vystavení bankovní záruky

Maximální limity a typy vystavovaných bankovních záruk na jednotlivých typech projektů stanovuje směrnice Platební podmínky a zajištění pro přijímání obchodních případů.

A. Předkontrakční fáze

V případě, že obchodní manažer jedná o uzavření smlouvy, kde zákazník požaduje vystavení bankovní záruky a uzavření smlouvy se jeví jako vysoce pravděpodobné, je obchodní manažer o této skutečnosti povinen neprodleně informovat finančního ředitele společnosti. Finanční ředitel společnosti na základě této informace ověří možnost vystavení požadované bankovní záruky u úvěrujících bank společnosti. V případě, že není možné vystavení bankovní záruky u některé z dosavadních úvěrujících bank společnosti, vstoupí finanční ředitel do jednání s jinými bankami. V případě, že není možné zajištění vystavení bankovní záruky

na příkaz společnosti u žádné z bank, je o tomto finanční ředitel povinen informovat obchodního manažera.

Obchodní manažer průběžně komunikuje s finančním ředitelem obsah bankovní záruky, obsahové náležitosti vystavované bankovní záruky jsou definovány v článku VI. této směrnice. V případě, že je to vyžadováno vystavující bankou, finanční ředitel vstoupí do jednání o pojištění bankovní záruky s pojišťovací společností.

B. Uzavření kontraktu

Obchodní manažer informuje o uzavření kontraktu obsahujícího závazek vystavit bankovní záruku neprodleně finančního ředitele společnosti ABC. Finančním ředitelem pověřený pracovník finančního úseku zajistí vystavení bankovní záruky dle ustanovení smlouvy. O vystavení bankovní záruky informuje pověřený pracovník úseku financování finančního ředitele a obchodního manažera. Vzor vystavované bankovní záruky tvoří přílohu smlouvy se zákazníkem.

Současně s uzavřením kontraktu je uzavřena smlouva o pojištění vystavované bankovní záruky, pokud je pojištění požadováno vystavující bankou.

Limity pro schvalování vystavení bankovní záruky, jakož i pro uzavření kontraktu jsou stanoveny Podpisovým řádem.

VI. Náležitosti vystavené bankovní záruky

A. Základní náležitosti bankovní záruky

- Specifikace beneficianta,
- Specifikace vystavující banky,
- Specifikace příkazce (společnosti ABC),
- Jazyk, ve kterém má být žádost učiněna,
- Doba platnosti bankovní záruky,
- Datum vystavení,
- Podmínky pro uplatnění bankovní záruky.

A. Podmínky pro uplatnění bankovní záruky

Podmínky pro uplatnění bankovní záruky lze dělit na formální a obsahové. Formální požadavky musí být stanoveny v každé z vystavovaných bankovní záruk. Obsahové náležitosti budou odlišné dle typu vystavované bankovní záruky.

Formální podmínky

Žádost o výplatu prostředků z bankovní záruky musí být podepsána statutárním zástupcem beneficianta a podpis na žádosti musí být úředně ověřen a opatřen apostilou.

Obsahové náležitosti

Žádost o výplatu peněžních prostředků musí obsahovat jednoznačné prohlášení beneficenta o tom, že dlužník nesplnil povinnost dle kontraktu. Toto prohlášení musí obsahovat popis porušení kontraktu dlužníkem a odkaz na konkrétní ustanovení smlouvy, které bylo dlužníkem porušeno. V žádosti musí být uveden také odkaz na ustanovení smlouvy, které umožňuje uplatnění bankovní záruky při tomto porušení smluvní povinnosti dlužníkem. Takovéto prohlášení musí být přiloženo ke každé žádosti o čerpání z bankovní záruky.

V závislosti na tom, o jaký typ bankovní záruky se jedná musí být žádost doplněna také o přílohy prokazující porušení smluvní povinnosti. Tyto dokumenty jsou stanoveny smlouvou o dílo, obecně se ale musí jednat o následující dokumenty:

- Bankovní záruka za zaplacenou zálohu – k žádosti připojí beneficent (1) Harmonogram projektu (dle smlouvy); (2) Prohlášení beneficenta o nesplnění harmonogramu dlužníkem;
- Bankovní záruka za řádné provedení díla – k žádosti připojí beneficent (1) Harmonogram projektu;
- Bankovní záruka za zádržné – k žádosti připojí beneficent (1) Protokol o neúspěšném provedení garančních zkoušek;

V případě jiného typu bankovní záruky stanovuje povinné přílohy firemní právník ve spolupráci s obchodním managerem a projektovým managerem.

V záruční listině je jako účet pro výplatu peněžních prostředků sjednán escrow účet nebo účet, na kterém byl otevřen akreditiv. Podmínky pro výplatu prostředků z akreditivu či escrow účtu jsou sjednány separátní smlouvou. Osoby oprávněné sjednat tuto smlouvu jsou specifikovány Podpisovým řádem. Výjimku z výplaty prostředků na akreditiv či úschovný účet schvaluje vždy generální ředitel společnosti.

VII. Postup při uplatnění bankovní záruky beneficentem

V případě, že je kontrolou průběhu projektu zjištěna možnost uplatnění bankovní záruky zákazníkem, obchodní manager ve spolupráci s projektovým managerem ihned vstoupí do jednání se zákazníkem o řešení situace.

V případě, že je bankovní záruka uplatněna, z banky příkazce přichází o uplatnění záruky avízo.

A. Oprávněné uplatnění bankovní záruky

Obchodní manager vstoupí do jednání se zákazníkem o způsobu vyřešení porušení smlouvy se zákazníkem. O vývoji jednání informuje obchodního, finančního a generálního ředitele. Schvalování dohody o narovnání a ukončení projektu se řídí Podpisovým řádem.

B. Neoprávněné uplatnění bankovní záruky

V případě, že banka příkazce avizuje uplatnění bankovní záruky a toto uplatnění bankovní záruky je neoprávněné, společnost ihned zahájí kroky k zabránění výplaty prostředků z bankovní záruky.

Finanční ředitel o uplatnění bankovní záruky informuje generálního ředitele, obchodního manažera, obchodního ředitele, projektového manažera a firemního právníka.

Firemní právník dle informací od obchodního manažera, projektového manažera a finančního ředitele ihned připraví návrh na vydání předběžného opatření k příslušnému soudu. Návrhem na předběžné opatření má být zabráněno výplatě prostředků z bankovní záruky. Firemní právník je odpovědný za podání návrhu na vydání předběžného opatření do 2 dnů od uplatnění bankovní záruky beneficentem. Finanční ředitel je odpovědný za komunikaci s bankou o chystaném předběžném opatření.

V případě, že byla vystavená bankovní záruka pojištěna, finanční ředitel odpovídá za komunikaci s pojišťovací společností o uplatnění bankovní záruky a chystaných krocích společnosti.

V případě, že je dosaženo vydání předběžného opatření, firemní právník odpovídá za přípravu a podání návrhu na zahájení řízení ve věci samé u příslušného soudu/rozhodčího soudu. Finanční ředitel odpovídá za informování banky a případně také pojišťovací společnosti o tomto kroku.

Finanční ředitel i firemní právník průběžně informují o vývoji generálního ředitele, projektového manažera, obchodního manažera a obchodního ředitele.

V případě domněnky o naplnění některé skutkové podstaty trestného činu (zejm. podvodu) beneficentem o tomto firemní právník informuje generálního ředitele, který rozhodne o podání trestního oznámení na beneficenta.

Po celou dobu sporu, pokud je to možné, jedná s beneficentem obchodní manager ve snaze nalézt smírné řešení sporu.

VIII. Tvorba rezerv

Pravidla pro tvorbu rezerv a jejich rozpuštění na vystavené bankovní záruky stanovuje směrnice Metodika vedení účetnictví⁷⁵.

IX. Související, rušená dokumentace

A. Související

- Podpisový řád
- Platební podmínky a zajištění pro přijímání obchodních případů

⁷⁵ Směrnice Metodika vedení účetnictví ze dne 4.12.2017, revize 1

- Metodika vedení účetnictví

B. Rušená

- Není

3. Návrhy a přínosy bakalářské práce, pro teorii, praxi i odbornou veřejnost, shrnutí eliminace rizik při využívání bankovních záruk

V praktické části práce byla provedena analýza jednotlivých rizik, které z využívání bankovních záruk pro společnost ABC vyplývají. Nejvýznamnější pozornost byla přitom věnována riziku neoprávněného uplatnění bankovní záruky beneficentem. Toto riziko totiž autorka práce vnímá jako nejzávažnější, a to z důvodu mnohokrát zmiňované abstraktnosti bankovní záruky a formálního přezkumu žádosti bankou. Společnost ABC by tak měla přijmout co nejvíce mechanismů k tomu, aby zabránila neoprávněnému čerpání prostředků z bankovní záruky. Jak bylo zjištěno v první části praktické části práce, společnost sice hojně využívá bankovní záruky, nicméně nemá nastavenou žádnou vnitřní normu, která by upravovala proces vystavení bankovní záruky, její náležitosti a odpovědnosti při uplatnění bankovní záruky beneficentem. Doposud má společnost ABC pouze normu, která stanovuje procentuální horní limity pro vystavené bankovní záruky ve vztahu k tržbám na daném projektu, kde má být záruka vystavena. Z tohoto důvodu, a na podkladě znalostí získaných v teoretické části práce, stejně tak na základě diskusí s obchodními managery a finančním ředitelem společnosti byla v praktické části práce navržena vnitřní norma stanovující pravidla pro vystavování bankovních záruk. Tato norma sama o sobě nemůže odstranit riziko neoprávněného uplatnění bankovní záruky, nicméně má za cíl toto riziko alespoň snížit. Norma zapracovává poznatky z praktického fungování společnosti, kdy se soustředí na obsahové náležitosti žádosti o čerpání bankovní záruky. Dále stanovuje podmínky pro bankovní účet, na který mají být peněžní prostředky z bankovní záruky vyplaceny. Opětovně s cílem snížit motivaci beneficenta k neoprávněnému uplatnění bankovní záruky. Ve vnitřní normě není věnován široký prostor pojištění bankovní záruky, toto není společností ani kladeno jako podmínka pro vystavení bankovní záruky. Jak totiž bylo již uvedeno, pojištění bankovní záruky nepředstavuje pro společnost významnou eliminaci rizika co do neoprávněného uplatnění bankovní záruky.

Proces nastavený vnitřní normou jistě nedokáže odstranit riziko neoprávněného uplatnění bankovní záruky, nicméně dle názoru autorky práce může správně nastavený proces alespoň snížit pravděpodobnost neoprávněného uplatnění bankovní záruky. Navíc tato norma stanovuje postup a odpovědnosti při uplatnění bankovní záruky tak, aby mohly být učiněny kroky k zabránění vzniku škody. Tento proces také nebyl doposud písemně nastaven, a to i přes to, že společnost již musela čelit neoprávněnému čerpání prostředků z bankovní záruky.

Navržená vnitřní norma by se přitom dala aplikovat také v jiných společnostech, kde jsou bankovní záruky využívány. Případná úprava normy pro jinou společnost by se týkala pravděpodobně zejména odpovědností u jednotlivých pozic.

Závěrem tedy lze uzavřít, že rizika užívání bankovních záruk lze snížit stanovením správného procesu, nicméně nikdy je nelze zcela vyloučit.

Závěr

V bakalářské práci bylo pojednáno o rizicích vznikajících při vystavování bankovních záruk. Základním cílem práce přitom bylo navržení opatření, která tato rizika mají eliminovat. K tomu, aby mohla být práce věnována rizikům bankovních záruk bylo nutné nejdříve v rámci teoretické části práce představit a definovat pojem bankovní záruky jako takové včetně pojmů s ní souvisejících. Bankovní záruka může být vystavena v několika typech s rozdílnými vlastnostmi, i tomuto tak byl v rámci teoretické části práce věnován prostor. Jak vyplynulo ze základní charakteristiky většiny bankovních záruk, tedy její abstraktnosti, představuje soudní ochrana jednu ze základních možností pro eliminaci neoprávněného uplatnění bankovní záruky. Z tohoto důvodu byl teoretické části práce věnován prostor také rozhodovací praxi soudů, a to na podkladě pozitivního práva.

Praktická část práce čerpala z podkladů poskytnutých samotnou společností ABC a z diskusí s jejími zaměstnanci. Skutečnosti uvedené v teoretické části práce, zejména pokud jde o vlastnosti bankovních záruk, byly následně ve značné míře využity v první kapitole praktické části, a to při definici rizik existujících při vystavování bankovních záruk. Jakmile byla tato rizika definována, byla provedena analýza stávajících vnitřních norem společnosti, zda definovaná rizika některá z těchto norem již nepokrývá, resp. nemá za cíl je eliminovat. Touto analýzou bylo zjištěno, že společnost má prozatím vydanou pouze jedinou normu týkající se bankovních záruk, která se nicméně blíže nezabývá odpovědnostmi při vystavení bankovní záruky či jejím uplatnění. Z tohoto důvodu je součástí praktické části práce návrh vnitřní normy, který by dle autorky práce měl být v rámci společnosti ABC implementován.

V úvodu práce byla definována výzkumná otázka, a to - jaká jsou rizika vznikající při vystavení bankovní záruky a lze přijmout opatření k jejich odstranění? Rizika byla v bakalářské práci definována a byla také navržena opatření, která by tato rizika měla zmírnit. Jak je ovšem patrné z textu v poslední kapitole praktické části práce, rizika nelze při využívání bankovních záruk nikdy zcela eliminovat.

Cílem práce bylo nalézt možnosti k eliminaci rizik vznikajících při využívání bankovních záruk. Tohoto cíle bylo v práci dosaženo, když základním nástrojem k eliminaci rizik je přijetí navrženého textu normy v rámci fungování společnosti ABC. Tento text normy přitom v sobě obsahuje celý soubor opatření k eliminaci rizik při vystavování bankovních záruk, ať je to stanovení podmínek pro uplatnění bankovní záruky beneficentem, omezení dispozice s peněžními prostředky po jejich výplatě z bankovní záruky či stanovení odpovědností jednotlivým pracovníkům společnosti ABC při uplatnění bankovní záruky beneficentem.

Zdroje

Bibliografie

- DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2006. ISBN 80-86119-58-0. 189 s.
- JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Strategický marketing: strategie a trendy*. 2. vyd. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4670-8. 272 s.
- KOVANICOVÁ, Dana. Finanční účetnictví – světový koncept IFRS/IAS, páté upravené a aktualizované vydání. Praha: Polygon 2005. ISBN 80-7273-129-7.
- MACHKOVÁ, Hana. ČERNOHLÁVKOVÁ, Eva. SATO, Alexej. *Mezinárodní obchodní operace*. 6., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4874-0. 256 s.
- MĚŘVOVÁ, Markéta a Eva. SIKOROVÁ. 2017. Analysis of the development of small and medium enterprises with mathematical and statistical methods, In. *Sborník International Day of Science 2017 - Economics, Management, Innovation*. Olomouc: Moravian University College Olomouc. ISBN: 978-80-7455-060-7. (WOS)
- POLOUČEK, Stanislav. *Bankovníctví*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-491-9. 737 s.
- REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy*. 4. vydání. Praha: Grada, 2014. Partners. ISBN 978-80-247-3671-6. 768 s.
- SIKOROVÁ, Eva ,2004. *Vstup České republiky do Evropské unie v kontextu rozvoje podnikání a aplikace české účetní a daňové terminologie*. Karviná: SU OPF, 2004, ISBN 80-7248-277-7. 201 s.
- SIKOROVÁ, E. *Rozbory hospodářské činnosti podnikatelských a nepodnikatelských subjektů*. SU OPF Karviná, Tiskárna Kleinwachter Frýdek – Místek. 126 s.
- ŠULÁK, M., VACÍK, E. *Měření výkonnosti firem*. 1. vyd. Praha: Express, 2005. ISBN 80-86754-33-2, 90 s.

Právní předpisy

- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Judikatura

- Rozhodnutí Nejvyššího soudu Rakouska ze dne 16.1.1992, č. RS0017997
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31.3.2009, sp. zn. 29 Cdo 2387/2007
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18.10.2006, sp. zn. 7 Tdo 1138/2006
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 9.8.2010, sp. zn. NS 33Cdo 563/2009 Sb.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 8. 2012, sp. zn. 21 Cdo 1708/2011
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 5. 2014, sp. zn. 32 Cdo 1730/2012
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 8. 2016, sp. zn. 32 Cdo 4752/2014
- Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. září 2017, č. j. 2Nc 1087/2017-25

Odborné články, elektronické zdroje

- Akreditiv, *www.banky.cz*, [online], nedatováno, [cit. 29.4.2020], dostupné na WWW: <https://www.banky.cz/bankovni-slovník/akreditiv/>
- Bankovní garance v praxi, *firmy.finance.cz*, [online], 2011, [cit. 29.4.2020], dostupné na WWW: <https://firmy.finance.cz/zpravy/finance/316671-bankovni-garance-v-praxi/>
- HEJNÁ, Veronika. Bankovní záruka jako efektivní nástroj zajištění dluhu, *www.pravniprostor.cz*, [online], 2015, [cit. 29.4.2020], dostupné na WWW: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/bankovni-zaruka-jako-efektivni-nastroj-zajisteni-dluhu>
- JANOŠEK, Vladimír. BAREŠ, Martin. Zneužití bankovní záruky v kontextu českého práva, *epravo.cz*, [online], 2.10.2019, [cit. 30.4.2020], dostupné na WWW: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zneuziti-bankovni-zaruky-v-kontextu-ceskeho-prava-110018.html>
- SIKOROVÁ, Eva, Markéta MĚŘVOVÁ a Jan NOVOTNÝ. 2016. Profit analysis comparison in business and profit organizations in terms of accounting, finance, tax. "Przełąd Nauk Stosowanych". Czasopism. Politechnika Opolska. Opole 1. Wydanie, 2016. ISSN: 2353-8899, č. 10. s. 21-42.
- Pojištění bankovní záruky vystavené v souvislosti se získáním nebo plněním smlouvy o vývozu, *egap.cz*, [online], nedatováno, [cit. 15.5.2020], dostupné na WWW: <https://www.egap.cz/cs/pojisteni-bankovni-zaruky-vystavene-v-souvislosti-se-ziskanim-nebo-plnenim-smlouvy-o-vyvozu>
- TICHÝ, Marek. Opravdu mi zaplatí? Vázaný účet je při prodeji jako bezpečný trezor, *zlatakoruna.cz*, [online], 2. 2. 2019, [cit. 25.5.2020], dostupné na WWW:

<http://www.zlatakoruna.info/zpravy/opravdu-mi-zaplaci-vazany-ucet-je-pri-prodeji-jako-bezpecny-trezor>

- Vrtek, Michael, Ultima ratio aneb Lze nechat trestní právo trochu spát?, Bulletin advokacie, rok: 2011, č. 4, s. 68
- Všeobecné pojistné podmínky Z, *egap.cz*, [online], 1.1.2014, [cit. 15.5.2020], dostupné na WWW: <https://www.egap.cz/dokumenty//field/image/produkty/vpp-z-2014.pdf>
- Žádost o vystavení bankovní záruky, *csob.cz*, [online], nedatováno, [cit. 29.4.2020], dostupné na WWW: <https://www.csob.cz/portal/documents/10710/498467/csob-zadost-zaruka5.pdf/>

Seznam příloh

Příloha č. 1 Žádost o vystavení bankovní záruky

Příloha č. 2 Anonymizovaný vzor bankovní záruky

Příloha č. 1 Žádost o vystavení bankovní záruky⁷⁶

ŽÁDOST O VYSTAVENÍ BANKOVNÍ ZÁRUKY

Klient (firma a sídlo/jméno a adresa, IČO/r.č.) reference klienta		Žádáme Československou obchodní banku, a. s. (Banka) o vystavení bankovní záruky v návaznosti na ☐ Smlouvu o poskytnutí bankovní záruky č. _____ ze dne _____ ☐ Smlouvu o závazkovém limitu / Smlouvu o poskytování úvěrů a závazkového limitu / Smlouvu o pravidlech poskytování _____ / č. _____ ze dne _____
v _____ jazyce a podle následujících údajů		
Beneficiënt (firma a sídlo/jméno a adresa, u tuzemských subjektů IČO)		
měna	částka	částka slovy
☐ přímá záruka ☐ nepřímá záruka	☐ avizovaná prostřednictvím banky (přesný název a sídlo banky, příp. swiftová adresa) ☐ vystavená prostřednictvím banky (přesný název a sídlo banky, příp. swiftová adresa) ☐ vystavená prostřednictvím banky dle Vašeho výběru	
platnost záruky	☐ do _____	
platnost protizáruky	☐ do _____	respektive do propuštění Banky ze závazku vyplývajícího z protizáruky
druh záruky	☐ za nabídku (vadium) ☐ akontační	☐ za zadržné / za záruční dobu ☐ kauční
		☐ za zaplacení ☐ ostatní
údaje o předmětné smlouvě / veřejné soutěži, ke které se záruka vztahuje (např. druh, číslo, datum, předmět v jazyce smlouvy, dodatky apod.)		
doplňující údaje (je třeba vyplnit jen body týkající se požadované záruky)		
☐ účinnost záruky vázat na přijetí akontace/zadržného na účet u Banky č. _____ /0300 ☐ vazba na akreditiv č. _____ ☐ vazba na vadium č. _____ ☐ specifikace platebního závazku (výše a termíny případných splátek ap.) ☐ automatické snížení hodnoty záruky ☐ k uvedeným termínům (částka a termín) _____ ☐ rozhodné zahraniční právo _____ ☐ případně jurisdikce soudu _____ ☐ nesouhlasím s aplikací URDG u nepřímých záruk, respektive u přímých záruk fídicích se zahraničním právem ☐ záruka nahrazuje příslib č. _____ ☐ další doplňující údaje _____		
text záruky	☐ podle vzoru Banky	☐ podle přiloženého vzoru
předání záruční listiny		
☐ Klientovi (v tomto případě Klient odpovídá za její řádné předání beneficiëntovi) ☐ Beneficiëntovi ☐ Beneficiëntovi prostřednictvím uvedené banky ☐ jiné osobě určené Klientem (firma/jméno a adresa) _____ ☐ s mailovou / faxovou kopií na (mailová adresa / č. faxu) _____		
způsob předání/vystavení		
☐ doporučený dopis ☐ osobně v útvaru záruk ☐ kurýrní pošta/EMS ☐ swift ☐ elektronicky klientovi ☐ osobně na pobočce (je třeba uvést kontaktní osobu a tel.) _____		

strana 1 z 2

Československá obchodní banka, a. s.
 Radlická 333/150, 150 57 Praha 5, IČ: 00001350
 zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B: XXXVI, vložka 46

úhradu uplatnění provedte na vrub našeho účtu č.	
příloha (je třeba uvést názvy dokumentů, které jsou přiloženy k této Žádosti o vystavení záruky)	vaše výlohy ☐ na vrub účtu č. ☐ na vrub beneficianta
	cizí výlohy ☐ na vrub účtu č. ☐ na vrub beneficianta
vybranou variantu je třeba označit ☒	
místo a datum	datum
kontaktní osoba za Klienta, telefon	razítko a právoplatný/é podpis/y za Klienta
	ověření podpisu (vyplní banka)
Vyplní ČSOB pouze v případě individuální Smlouvy o poskytnutí bankovní záruky	
specifikace	datum..... název limitu
.....	pobočka/region..... segment.....
.....	za správnost odpovídá pan/ paní
sazba závazkové odměnytel

strana 2 z 2

Československá obchodní banka, a. s.
 Radlická 333/150, 150 57 Praha 5, IČ: 00001350
 zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B: XXXVI, vložka 46

⁷⁶ Žádost o vystavení bankovní záruky, *csob.cz*, [online], nedatováno, [cit. 29.4.2020], dostupné na WWW: <https://www.csob.cz/portal/documents/10710/498467/csob-zadost-zaruka5.pdf/>

Příloha č. 2 Anonymizovaný vzor bankovní záruky⁷⁷

Československá obchodní banka, a. s.

Odesílatel:
Vyrizuje

ADVANCE PAYMENT GUARANTEE_No.

Contractor (our client):

Underlying relationship:

Dear Sirs,

We have been informed by our clients that you have agreed to effect to them the advance payment amounting to CZK , i. e. % of the total contract price, against a bank guarantee issued in your favour.

This being premised, we, Československá obchodní banka, a. s., Radlická 333/150, 150 57 Praha 5, Czech Republic, ID No. 00001350, BIC: CEKOCPP, upon request of our clients herewith issue this bank guarantee and undertake irrevocably to transfer to you to an account indicated by you, amounts up to a total sum of

CZK

(in words Czech crowns)

without examination of the underlying relationship and waiving all objections arising therefrom. We shall effect the payment without any undue delay upon receipt of your first written demand, stating that the contractors have not fulfilled their delivery obligations under the Order No dated

Claims under this bank guarantee will only be honoured by us if our clients have received the above mentioned advance payment in one full amount to their account No. (IBAN) kept with us referring to the number of this bank guarantee in payment details.

1/2

Československá obchodní banka, a.s.
Radlická 333/150, 150 57 Praha 5; IČO: 00003150
Zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B; XXXIV, vložka 46

⁷⁷ Zpřístupněno finančním úsekem společnosti ABC, anonymizováno

This bank guarantee is issued on and will expire automatically

1. on the day, when we receive back the original of this letter of guarantee, or
2. on the day, when we receive your written declaration that you release us from all liabilities towards you under this bank guarantee and that you have no more claims resulting therefrom against us (hereinafter "declaration"), or
3. upon the disbursement of the total guaranteed amount, or
4. on:

depending on which of above stated facts occurs earlier. Your demand/s, if any, must reach us on or before the expiration date as stated above.

Each your demand and/or declaration have to be delivered to us personally or by courier service or by registered mail to the address Československá obchodní banka, a. s., Radlická 333/150, 150 57 Praha 5, Czech Republic with the written confirmation of your bank stating that the signatures affixed on the demand and/or declaration are authentic and legally binding for you.

The language of each your demand and/or declaration presented to us under this bank guarantee shall be English.

The right to claim payment under this bank guarantee must not be assigned. The right to proceeds under this guarantee must neither be assigned nor pledged.

This bank guarantee is governed by and shall be construed in accordance with the laws of Czech Republic, the place of jurisdiction is Prague.

Yours faithfully,

2/2

Československá obchodní banka, a.s.
Radlická 333/150, 150 57 Praha 5; IČO: 00003150
Zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B; XXXIV, vložka 46

Anotace

Bibliografický údaj: Dudová, Lucie. *Možnosti eliminace rizik při vystavování bankovních záruk*. Olomouc 2020. Bakalářská práce. Moravská vysoká škola Olomouc. Vedoucí práce: doc. Ing. Eva Sikorová, CSc.

Název práce: Možnosti eliminace rizik při vystavování bankovních záruk

Autor: Mgr. Lucie Dudová

Ústav: Ústav podnikové ekonomiky

Vedoucí práce: doc. Ing. Eva Sikorová, CSc.

Abstrakt: Práce je věnována eliminaci rizik při vystavování bankovních záruk. Je dělena do dvou hlavních částí, a to teoretické a praktické. Teoretická část definuje základní pojmy a východiska pro část praktickou. Teoretická část práce pojednává o základních pojmech souvisejících s bankovními zárukami a jejich vlastnostech. Vedle toho je věnován prostor také pozitivnímu právu vztahujícímu se k bankovním zárukám. K poskytnutí úplného teoretického základu byla využita také judikatura českých soudů a soudní rozhodnutí také soudu rakouského. Praktická část čerpá z podkladů poskytnutých výrobní společností (ABC), která požadovala zachování anonymity. Na počátku praktické části byla definována rizika vznikající ve společnosti ABC při vystavování bankovních záruk. Definice rizik byla provedena SWOT analýzou. Dle zjištění v praktické části práce doposud tato rizika nejsou ve společnosti ABC dostatečně eliminována žádnou vnitřní normou. S ohledem na tento fakt byla v rámci praktické části práce navržena norma pro společnost ABC, která stanovuje základní proces a odpovědnosti při vystavení bankovní záruky a jejím následném užívání. Odpověď na výzkumnou otázku měla být definice rizik a následné zhodnocení možnosti jejich eliminace. Nalezení možností pro eliminaci rizik z vystavovaných bankovních záruk bylo cílem práce. Tento cíl byl naplněn provedením analýzy rizik SWOT analýzou a navržením opatření k jejich eliminaci v rámci textu vnitropodnikové směrnice. Jak je ale uvedeno v závěrečné části práce, rizika při užívání bankovních záruk lze eliminovat, nelze je však zcela odstranit.

Klíčová slova: bankovní záruka, eliminace rizik, neoprávněné uplatnění bankovní záruky

Title: Possibilities of elimination of risks in issuing bank guarantees

Author: Mgr. Lucie Dudová

Department: The Department of the Business Economy

Supervisor: doc. Ing. Eva Sikorová, CSc.

Abstract: The bachelor's thesis deals with the elimination of risks in issuing of bank guarantees. The thesis is divided into two parts, i. e. theoretical and practical part. The theoretical part defines basic terms and base for the practical part. The theoretical part deals with basic terms pertaining to the bank guarantees and its characteristics. The part of the text deals with the positive law regarding bank guarantees. To gain the full theoretical frame it was used also practise of the Czech courts and the court of Austria. Practical part is based on the information provided by the company (ABC) which insists on anonymity. The risks incurred by the bank guarantees in company ABC were defined in the beginning of the practical part of the thesis. The definition of the risks was done by the SWOT analysis. These risks are not eliminated by any ABC's intercompany rule carefully, under the findings in the first part of the practical part. So in the practical part was drafted such intercompany rule for company ABC, this intercompany rule states the process and responsibilities in the issuing and using of bank guarantees. Definition of risks and their possible eliminations, this shall be the answer to basic research question. To find the possibilities to eliminate the risks was stated as the goal of the bachelor's thesis. This goal was reached by the risk analysis within SWOT analysis and by their elimination in the text of the intercompany rule. As it is stated in the last part of the bachelor's thesis, it is possible to eliminate the risks in issuing of bank guarantees, but it is not possible to remove them.

Key words: bank guarantee, elimination of risks, misuse of bank guarantee.